

Klub Przyrodników

ul. 1 Maja 22, 66-200-Świebodzin
Konto: BZ WBK SA o/Świebodzin nr 28 1090 1593 0000 0001 0243 0645
tel./fax 068 3828236, e-mail: kp@kp.org.pl, <http://www.kp.org.pl>

Świebodzin, 12 lipca 2016 r.

**Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wlkp.**

W związku z konsultacjami społecznymi projektu kolejnego, trzeciego już od 2012 r. planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Dolina Ilanki”, przedstawiam następujące uwagi:

1. Zgodnie z delegacją ustawową (art. 19 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody) plan ochrony rezerwatu może być zmieniony, gdy wynika to z potrzeb ochrony przyrody. Przepis ten w intencji ustawodawcy, chroni trwałość planu ochrony rezerwatu przed wprowadzaniem do planu zmian merytorycznych z innych powodów, w tym przed naciskami na wprowadzenie takich zmian, stanowiąc *lex specialis* w stosunku do ogólnych przepisów umożliwiających organowi, który wydał akt prawny, zmianę tego aktu prawnego w dowolnym czasie.

Powodem zmiany planu ochrony nie może być więc stanowisko Ministra Środowiska, nawet wyrażane w trybie nadzorczej kontroli aktów prawnych.

W uzasadnieniu projektu nowego planu dla rozważanego rezerwatu nie wskazano żadnych potrzeb ochrony przyrody, które wymagałyby zmiany planu. Zmiana taka nie powinna więc w ogóle być przeprowadzana.

2. Użytkowanie wędkarskie jeziora Pniów i rzeki Ilanki nie jest „uwarunkowaniem” ochrony rezerwatu, gdyż jest to zagadnienie regulowane właśnie planem ochrony.

W stosunku do planu z 2014 r., przewidziano istotne zmiany w udostępnieniu do wędkowania. Dotychczas udostępniona była „Rzeka Ilanka od ujścia jej lewostronnego dopływu znajdującego się w granicach działki nr 26 obręb Pniów do zachodniej granicy rezerwatu oraz zachodniego brzegu jeziora Pniów”. Obecnie udostępniony ma być „Zachodni brzeg jeziora Pniów, dostępny ze szlaku turystycznego - całoroczne wędkarstwo z zachodniego brzegu lub z łodu na całym jeziorze”, czyli udostępnia się dodatkowo jezioro, nie ma natomiast zapisu potwierdzającego udostępnienie rzeki, choć z zapisów w innych miejscach planu i w uzasadnieniu wynika, że rzeka miałaby pozostać udostępniona.

Po pierwsze, zapisy powinny być doprowadzone do formy jasnej i czytelnej.

Po drugie, nie jest jasne, z jakich „potrzeb ochrony przyrody” wynika proponowana zmiana? Przesłanki społeczne nie mogą, w świetle art. 19 ust. 6 ustawy, być podstawą do zmiany planu ochrony rezerwatu przyrody.

3. Zarastanie torfowisk drzewami i krzewami nie jest w tym obiekcie gwałtowne, ale jest zagrożeniem rzeczywistym, a nie tylko potencjalnym!
4. Zagrożenie jakości wód, wskutek odprowadzenia do nich oczyszczonych ścieków z oczyszczalni w Torzymiu, a także wskutek odprowadzenia ścieków ze stawów rybnych

powyżej rezerwatu, jest zagrożeniem rzeczywistym, a nie tylko potencjalnym. Badania parametrów wody, jak również badania ichtiofauny Ilanki przeprowadzone podczas prac nad planem ochrony obszaru Natura 2000, wykazały nieoptymalną jakość wody, jak również wpływ na ichtiofaunę. Zagrożenie to rzeczywiście istnieje. Może się dodatkowo nasilać w przypadku przyłączania kolejnych systemów kanalizacyjnych przyczyniających się do zwiększenia objętości zrzucanych, choćby pozornie oczyszczonych ścieków. Dla zapobieżenia temu nie wystarczy wzmożony nadzór nad funkcjonowaniem oczyszczalni (gdyż nawet ścieki zgodne z pozwoleniem wodnoprawnym mogą w pewnym stopniu wpływać negatywnie), ale konieczna jest modernizacja oczyszczalni.

Nie jest prawdą, że nie ma możliwości określenia wpływu odprowadzanych ścieków na rezerwat. Taka analiza jest wykonalna, wystarczy ją zlecić.

5. Natomiast zagrożeniem potencjalnym jest zanieczyszczenie wód z planowanej oczyszczalni w miejscowości Kownaty z planowanym odprowadzeniem ścieków bezpośrednio do Ilanki w granicach rezerwatu.
6. Rzeczywistym zagrożeniem zewnętrznym są także ograniczone możliwości migracji fauny Ilanką, ze względu na istniejące na rzece poniżej i powyżej rezerwatu bariery (elektrownie, młyny, jazy i ich pozostałości). Zagrożeniu należy przeciwdziałać przez usuwanie tych barier, w celu umożliwienia pełnej łączności ekologicznej rezerwatu z innymi wodami.
7. Zagrożeniem potencjalnym jest ekspansja gatunków obcych: niecierpka drobnokwiatowego i czeremchy amerykańskiej.
Powyższe uwagi dotyczą także załącznika nr 6, gdzie zagrożenie H01 powinno być identyfikowane jako rzeczywiste dla siedlisk 3150 i 3260 oraz minoga, a zagrożenie K02.01 – jako rzeczywiste dla siedliska 7230 oraz dla poczwarówek. Opis zagrożenia dla siedliska 7230 nie odzwierciedla rzeczywistej sytuacji w rezerwacie. Dla siedliska 7230 i dla poczwarówek zagrożeniem, przynajmniej potencjalnym, jest zalewanie wskutek działalności bobrów (kod J02.04), w szczególności wodami o pogorszonej jakości spowodowanej dopływem zanieczyszczeń (kod H01) – głównie ścieków pochodzących z źle funkcjonującej oczyszczalni ścieków (kod E03), tak jak to identyfikowano w dokumentacji do planu zadań ochronnych.
8. Generalnie, nieuzasadnione są różnice w identyfikacji zagrożeń między planem ochrony z 2014 r. a obecnym projektem. Istniejące w 2014 r. zagrożenia rzeczywiste nie znikły!
9. W załączniku 7 przyjęto, że wszystkie przedmioty ochrony Natura 2000 mają obecnie w rezerwacie właściwy (FV) stan ochrony. Nie jest to prawda. Większość z nich także w rezerwacie ma niezadowalający (U1) lub zły (U2) stan ochrony; jak dokładnie ustalono to w toku prac nad dokumentacją do planu zadań ochronnych i przedstawiono w tej dokumentacji w 2012 r. Zmiany zaszły od tego czasu nie uzasadniają zmian tych ocen.
10. Koszenia wykonywane w rezerwacie powinny być traktowane jako zabieg ochrony czynnej (obligatoryjny do wykonywania), a nie tylko jako możliwość prowadzenia gospodarki rolnej przez posiadacza terenu (nie obligująca do wykonywania koszeń). W konsekwencji obszar koszony powinien być poddany ochronie czynnej, a nie krajobrazowej.
11. Koszenie w odpowiednim rytmie musi być także wskazane jako działanie ochronne dla siedliska 7230 i siedlisk poczwarówek w załączniku 8, jest bowiem niezbędne do zachowania tego siedliska przyrodniczego, należącego do najcenniejszych przedmiotów ochrony w rezerwacie.
12. Niezrozumiała jest rezygnacja z dotychczasowego załącznika 2 – działań ochronnych do wykonania, co powinno być sednem planu ochrony rezerwatu. Niewystarczający jest sam

załącznik nr 8, czyli działania dla ochrony przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000. Jako działania ochronne do wykonania powinny nadal być ujęte:

- a) Koszenie, ze wskazaniem całego potrzebnego arealu;
- b) Usuwanie nalotów drzew i krzewów raz na 3-4 lata dla utrzymania otwartego charakteru torfowiska;
- a) Konserwacja i remonty istniejących zastawek (by prace do tego niezbędne mogły korzystać z wyjątku art. 15 ust. 2 pkt 1 ustawy, choćby np. w zakresie zakłócania ciszy podczas wbijania gwoździ w trakcie remontu zastawki). Obecny stan niektórych zastawek wymaga takiego remontu w najbliższych latach;
- b) Usunięcie drzewiastych gatunków obcych, o ile nie zostało dotąd wykonane.

z poważaniem